

Rjetturinn telur því ekki nægilega rjettlætt í málinu að „YVONNE“ fór að breyta um stefnu og fjölga seglum og verður því að telja það skip eiga sök á árekstrinum og verða eftir 225 gr. siglingalaganna að bæta skaða þann er „PHEBE“ beið við hann.

Í fyrsta varnarskjali umbodsmanns stefnda (rjettarskjali nr. 7) geymir hann sjer rjett til síðar að athuga kröfuupphæð stefnanda, sem hann til vara mótmæli sem alt of hárrí — og nánari skilgreiningar í því efni, en í síðari varnarskjölum er skaðabótakrafan ekki nefnd sjerstaklega.

Þannig löguð mótmæli verða ekki tekin til greina og verður stefnanda því tildæmd skaðabótaupphæð sú, er hann hefir krafist. Sömuleiðis ber að taka til greina kröfu hans um staðfestingu löghaldsgjörðarinnar og um málskostnað, og þykir hann nægilega hátt ákveðinn 500 kr.

Mánudaginn 25. jan. 1926.

Nr. 44/1925. **Axel Ketilsson** (Stefán Jóh. Stefánsson)
gegn

Útbúi Landsbankans, Ísafirði

(Pjetur Magnússon).

Um lögmæti kröfulýsingar í protabúi og gildi kröfunnar síðar gagnvart skuldunaut.

Dómur aukarjettar Ísafjarðarkaupstaðar 5. maí 1925: Stefndur Axel Ketilsson greiði stefnandanum Helga Guðmundssyni bankaútbússtjóra, Sigurg. Sigurðssyni gæslustjóra og Guðmundi Jónssyni gjaldkera fyrir hönd útbús Landsbankans 183060,00 kr. ásamt með 6% vöxtum frá 31. desember 1920 til greiðsludags og 250 kr. í málskostnað. Dóminum að fullnægja innan 15 daga frá löglegri birtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur hæstarjettar.

Áfrýjandi byggir sýknukröfu sína hjer fyrir rjettinum á því, að stefndi hafi mist skuldakröfuna á

hendur sjer fyrir þá sök, að henni hafi eigi verið lýst í þrotabúið áður en innköllunarfrestur var liðinn. En á þetta verður eigi fallist. Jafnvel þótt kröfunni hefði ekki verið lýst í þrotabúið hefði það að eins haft í för með sjer, að stefndi misti rjettinn til að fá skuldina greidda af eignum þrotabúsins, en ekki það, að stefndi misti rjett sinn gagnvart skuldunaut sjálfum, því skýlausa heimild er hvorki að finna í 90. gr. sbr. 22. gr. skiftalaganna nje annarstaðar fyrir því, að skuldheimtumaður missi kröfurjett sinn gagnvart skuldunaut sjálfum, þótt hann láti farast fyrir að lýsa skuldinni samkvæmt skulda-innköllum í þrotabúi hans.

Af þessari ástæðu og með því að hvorki skuldarupphæðinni nje vaxtakröfu stefnda hefir verið mót-mælt, ber að staðfesta hinn áfrýjaða dóm að niðurstöðu til.

Eftir þessum úrslitum verður áfrýjandi að greiða stefnda málskostnað fyrir hæstarjetti er ákveðst 400 krónur.

Því dæmist rjett vera:

Aukarjettardóminum skal óraskað. Áfrýjandi, Axel Ketilsson, greiði Útbúi Landsbankans, Ísafirði 400 kr. í málskostnað fyrir hæstarjetti.

Dóminum skal fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

Forsendur hins áfrýjaða dóms hljóða svo:

Með stefnu útgefinni 16. desember f. á. hefir stjórn útbús Landsbankans, þeir Helgi Guðmundsson bankaútbússtjóri, Sigurg. Sigurðsson gæslustjóri og Guðmundur Jónsson gjaldkeri höfðað mál þetta, eftir árangurslausa sáttatilraun, fyrir aukarjettinum

gegn Axel Ketilssyni fyrirv. kaupmanni hjer í bænum til greiðslu á skuld að upphæð kr. 183060,00 ásamt með 6% vöxtum, frá 31. desember 1920 til greiðsludags og málskostnað að skaðlausu samkvæmt reikningi eða til vara samkvæmt mati rjettarins.

Stefndur krefst þess hinsvegar, að hann verði sýknaður af öllum kröfum stefnandans og að hann verði dæmdur til að greiða sjer riflegan málskostnað eftir mati rjettarins.

Skuld sú sem mál þetta er út af, er stofnuð með víxli útgefnum á Ísafirði 27. september 1920 af Halldóri Sigurðssyni skipstjóra á hendur Axel Ketilssyni sem samþykkjanda til greiðslu í gjalddaga 31. desember 1920, framseldan útbúi Landsbankans hjer, að upphæð kr. 200000,00. Vixillinn var afsagður sökum greiðslufalls 3. jan. 1921. Af víxlinum hafa verið afborgaðar 6. júlí 1921 kr. 4440,00 og 4. okt. s. á. kr. 12500,00 eða samtals kr. 16940,00. Er því skuldin nú kr. 183060,00 eða eins og stefnt er fyrir. Telur stefnandi sig eiga almenna kröfu á steindan sem aðalskuldara vixilsins fyrir greindri upphæð samkvæmt 93. gr. vixillaganna.

Með skjali dags. 1. ágúst 1923 framseldi stefndur bú sitt til gjaldprotaskifta og lýsti því jafnframt yfir að útbú Landsbankans á Ísafirði ætti hjá sjer ca. 349000,00 kr. og að hann ætti engar eignir þar eð hann hafi selt þær allar greindu útbúi árinu áður. Var bú stefnds því næst tekið til gjaldprotaskifta, gefin út innköllun til skuldheimtumanna og eftir það að innköllunarstefurinn var útrunninn, var skiftum lokið 3. desember f. á. En stefnandi hafði eigi lýst umræddri kröfu í búið.

Heldur stefndur því fram, að innköllun til skuldheimtumanna í protabúi stefnds er hafi verið löglega auglýst, sje præclusiv og krefst þar af leiðandi sýknunar í málinu.

Um innköllun til skuldheimtumanna í protabúum fer eftir 22. gr. skiftalaganna og segir þar, að um fyrning skulda eftir innköllun fari eftir eldri lögum. Er þá hjer að ræða um, innköllun í dánarbúum og protabúum, og öðrum búum þar sem innköllun til skuldheimtumanna á fram að fara samkvæmt opnu brjefi 4. jan. 1861.

Það verður nú að álíta, að innköllun til skuldheimtumanna í greindum búum sje præclusiv, enda er beint gert ráð fyrir því í lögum nr. 14, 1905 um fyrning skulda og annara kröfurjettinda. Væri það því svo, að kröfu stefnanda, hefði í raun og veru eigi verið lýst í búið, yrði að álíta að hún væri præluderuð, þ. e. rjett-

urinn til, að sækja stefndan að lögum um greiðslu hennar nú, væri týndur.

En stefnandi hefir haldið því fram að stefndur hafi í fyrsta lagi sjálfur gefið tilefni til þess að skuldinni var eigi lýst, og í öðru lagi hafi hann viðurkennt kröfuna eða henni verið lýst fyrir honum eftir að gefin hafi verið út innköllun til skuldheimtumannanna.

Stefndur hefir hinsvegar mótmælt þessu.

Að því er fyrst talda ástæðu snertir, þá er á það að líta, að um leið og stefndur framselur bú sitt til gjaldþrotaskifta, lýsir hann yfir því, að hann skuldi útbúi Landsbankans cirka 349000,00 kr., og að hann eigi engar eignir þar eð hann síðastliðið ár hafi selt þær fyrnefndu útbúi, og telur sig þar af leiðandi eigi færan um að standa í skilum með skuldir sínar eins og áður hefir sagt verið.

Þar sem það nú er upplýst í málinu, að stefnandi mætti á skiftafandum í protabúi stefnds til þess að gæta rjettar síns útaf umræddri kröfu, er hann því virðist hafa álitid að lýst hafi verið í búið þá þykir eftir atvikum verða að líta svo á, að stefndur hafi með fyrgreindri lýsing á skuld stefnanda um leið og hann framselur bú sitt, sagt til hennar, eða að það verði eigi talið vítavert að frekari lýsing á skuldinni kom eigi í búið af stefnandans hálfu.

Hin umstefnda skuld, er eftir málfærslunni að dæma verður að telja innifalda í aðalupphæð þeirri, er stefndur, taldi sig skulda stefnanda, er hann framseldi bú sitt, hefir því samkvæmt framansögðu eigi præluderast við innköllun til skuldheimtumannanna í protabúið, og virðist því stefnandi eiga rjett á að sækja stefndan að lögum um greiðslu hennar samkvæmt 93. gr. víxillaganna.

Það ber því að taka skuldakröfu stefnanda til greina ásamt 6% vöxtum frá 31. desember 1920, enda hefir vaxtakröfunni eigi verið sjerstaklega mótmælt, svo og málskostnaðarkröfuna og þykir málskostnaður hæfilega metinn 250 kr.